

УДК 658.8.011.1

ПАНЧЕНКО Володимир Анатолійович

доктор економічних наук, професор, професор кафедри математики та методик її викладання
Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4927-0330>
e-mail: op_panchenko@ukr.net

ПАНЧЕНКО Оксана Петрівна

кандидат економічних наук, заступник директора з навчально-методичної роботи
Кіровоградський кооперативний фаховий коледж економіки і права ім. М.П. Сая
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0263-6646>
e-mail: op_panchenko@ukr.net

**ДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕКТОРУ**

У дослідженні розкрито актуальність проблеми удосконалення методико-прикладного забезпечення аналізування та реалізації державної політики зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки. Метою статті є удосконалення методичних засад аналізування фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки. Надано характеристику окремих з існуючих методичних підходів до аналізування фінансово-економічної безпеки на рівні сектора (галузі) економіки. Розроблено авторську методичку та здійснено розподіл підприємств за видами економічної діяльності за рівнем входження у ризикову критичну зону за показниками – індикаторами «частка недіючих підприємств», «частка збиткових підприємств» та «сума збитку у розрахунку на одне збиткове підприємство». Визначено напрями та засоби державної політики зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора економіки.

***Ключові слова:** фінансово-економічна безпека; конкурентні позиції; підприємницький сектор; методика аналізування; політика розвитку.*

JEL classification: A10

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.79.86>**1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У
ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ
ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ
ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Розвиток підприємництва у кожній країні світу є важливою передумовою демократизації суспільства, формування середнього класу та зміцнення економічної безпеки держави. Відповідно, належний рівень фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки дозволяє не лише забезпечити ефективне функціонування суб'єктів, а й створює підґрунтя для зростання економіки, оскільки сприяє покращенню структури економічної системи, ресурсного забезпечення господарювання, стабільному фінансовому забезпеченню факторних переваг конкурентоспроможності

національної економіки.

Однак, ситуація з фінансово-економічною безпекою вітчизняного підприємництва на нині критично не стабільна. Відтак, політика як держави, так і регіональних та місцевих органів державного управління в цій сфері не може бути задовільною. У тому числі не ведеться аналітична робота з аналізування стану та рівня, проблемних аспектів фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора, а це, власне, є основою вироблення ефективних та якісних управлінських рішень в цій сфері. Усунення цього недоліку державної політики потребує передусім активізації функцій представників влади щодо моніторингу та ґрунтового вивчення стану справ з метою подальшого управління ситуацією з надмірно великою часткою

недіючих та збиткових підприємств. Регіональні та місцеві органи державного управління можуть використовувати для цього методичний інструментарій, який передбачає групування видів економічної діяльності (а в подальшому в межах виду економічної діяльності - за секторами підприємництва чи окремими групами підприємств) за рівнем входження в критично небезпечну зону.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичною основою дослідження параметрів фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки слугують дослідження, де розкриваються теоретико-методичні основи державної політики управління розвитком підприємницького сектора, у т. ч. з позиції стабільності функціонування його суб'єктів (Р. Лупак, А. Дідич [6, с.248-252], Л. Чумак, Л. Гаркава [13, с.212-215]), умови покращення позицій суб'єктів господарювання на ринку (О. Янковий [5]). Концептуальні засади управління фінансово-економічною безпекою підприємницького сектора національної економіки досліджують О. Біленький [1, с.36-41], Т. Дяченко [4, с.150-154], П. Родіонов [8, с.64-68], Т. Фролова [10] та ін. У багатьох сучасних публікаціях розглядаються не лише структурно-функціональні та змістові аспекти управління фінансово-економічної безпеки підприємств, а проблеми аналізування їх фінансового становища. Йдеться про праці Д. Панасенка [7, с.19-24], О. Циганюка [11, с.155-162], А. Череп, Ю. Салипа [12, с.77-79] та ін. Низка наукових досліджень розкриває й різні аспекти менеджменту безпеки підприємств. Це дослідження Т. Васильціва [2-3], Р. Лупака, М. Куницької-Ляш [14, с.8-15], О. Ярошка [2, с.132-136], О. Романка [9, с.113-126].

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Разом з тим, на сьогодні методичне забезпечення аналізування фінансово-економічної безпеки на рівні сектора національної економіки, а саме – підприємницького, не достатнє і потребує свого подальшого вдосконалення.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є удосконалення методичних засад аналізування фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У сучасній науковій літературі представлено результати розробки методик аналізування фінансово-економічної безпеки сектора економіки. До прикладу, часто пропонується проводити групування підприємств за видами економічної діяльності на класи на підставі індикаторів розвитку бізнесу з використанням функціоналу якості групування $Q(S)$, визначеного на множині всіх можливих групувань (формула 1). Для оцінки функціоналу $Q(S)$ пропонується обчислювати відстань між індикаторами з використанням звичайної евклідової відстані. При цьому найкращому групуванню відповідає мінімальне значення функціоналу $Q(S)$:

$$Q(S) = \sum_{k=1}^n \sum_{i \in S_k} d^2(z_{it}, \bar{z}_{kt}), \quad (1)$$

де S_k – множина класу групування k ; d – відстань між індикаторами z ; z_{it} – індикатор розвитку для i -го виду економічної діяльності у часовий період t ; \bar{z}_{kt} – значення середніх індикаторів для класу k у часовий період t ; n – кількість класів груп видів економічної діяльності. Водночас, така методика недосконала і її розвиток передбачає доповнення задля її використання органами державного управління з метою групування підприємств різних видів економічної діяльності за рівнем прибутковості та активності щодо здійснення підприємницької діяльності. Для цього потрібно включити до переліку індикаторів оцінки такі показники, як: частка недіючих підприємств; частка збиткових підприємств; середній обсяг збитку у розрахунку на одне збиткове підприємство, які характеризують розподіл суб'єктів підприємництва за галузями за рівнем входження у критичну зону (щодо діяльності/не діяльності та прибутковості/збитковості) – у таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл підприємств за видами економічної діяльності за рівнем входження у ризикову критичну зону за показниками – індикаторами «частка недіючих підприємств», «частка збиткових підприємств» та «сума збитку у розрахунку на одне збиткове підприємство»

Група, рівень входження у критичну зону	Види економічної діяльності	Характеристика групи
Група 4, екстремальний	-	-
Група 3, загострений	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	<ul style="list-style-type: none"> • велика сума збитку у розрахунку на одне збиткове підприємство; • велика частка збиткових підприємств; • частка недіючих підприємств більша за середню
Група 2, ускладнений	Переробна промисловість; будівництво; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; тимчасове розміщення й організація харчування; фінансова та страхова діяльність; операції з нерухомим майном; діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування; мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	<ul style="list-style-type: none"> • сума збитку у розрахунку на одне збиткове підприємство відповідає середньому рівню в економіці; • середня частка збиткових підприємств; • частка недіючих підприємств дещо нижча за середню в економіці
Група 1, безпечний	Інформація та телекомунікації; сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	<ul style="list-style-type: none"> • великі обсяги діяльності; • велика частка прибуткових підприємств; • велика частка діючих підприємств

Джерело: авторська розробка

З проведеного аналізу видно як позитивні, так і негативні характеристики. Так, підприємства жодного з видів економічної діяльності не потрапили до групи 4 (екстремальний рівень входження у критичну зону). Проте, лише підприємства галузей інформація та телекомунікації, а також сільське, лісове та рибне господарство потрапили до групи 1 (безпечний стан). Найбільш загрозливими є позиції промислових та підприємств, які здійснюють діяльність на транспорті та у сфері зв'язку. Подальша деталізація методичної підходу дозволяє виявляти ті види економічної діяльності та/чи групи підприємств, які потребують збільшення частки діючих та зменшення – збиткових підприємств, що сприятиме збільшенню кількості прибуткових підприємств в економіці регіону.

Водночас до конкретних заходів державного сприяння збільшенню кількості та частки діючих і прибуткових підприємств віднесемо зниження рівня енерго- та ресурсомісткості виробництва, популяризацію продукції підприємств на зовнішніх ринках та підвищення інвестиційної активності на місцевому рівні,

покращення якості продукції (послуг) та ефективності управління підприємствами.

Стосовно організаційних заходів, то передусім доцільно забезпечити розвиток підприємницьких та управлінських навиків населення, проводити тестування якості ведення підприємницької діяльності, посилення поінформованості населення про перспективні види підприємницької діяльності та ринкові ніші.

Серед показників, які засвідчують низький рівень фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора національної економіки, виявлено низькі значення ліквідності і фінансової стійкості суб'єктів підприємництва. З огляду на важливість цього індикатора, вважаємо, що регіональним органам державного управління потрібно реалізувати як інституційні, так і організаційні та економічні заходи, спрямовані на виправлення ситуації в цій сфері. Зазначимо, що передусім важливим є проведення адекватної оцінки стану справ у досліджуваній сфері, оскільки наявні у державній статистичній базі показники, які відображають обсяги дебіторської і кредиторської заборгованостей підприємств не дозволяють зробити ґрунтовні висновки

щодо можливостей суб'єктів підприємництва до швидкого погашення власних зобов'язань. Тому вважаємо, що регіональні та місцеві органи державного управління мають ініціювати зміни до складу та обсягів статистичної інформації, яка збирається, зокрема, з метою уможливлення розрахунку таких показників:

1) частка простроченої дебіторської та кредиторської заборгованостей суб'єктів підприємництва, у тому числі за видами економічної діяльності;

2) середній умовний фактичний показник ліквідності суб'єктів підприємницького сектора, розрахований за формулою 2:

$$K_{л} = \frac{OA_3 - OA_6}{KЗ_3 - KЗ_6}, \quad (2)$$

де OA_3 – загальна сума оборотних активів суб'єктів підприємництва, грн; OA_6 – сума оборотних активів суб'єктів підприємництва, які є безнадійними, простроченими, «спорідненими» тощо, тобто їх недоцільно враховувати як справедливую фактичну суму зобов'язань, грн; $KЗ_3$ – загальна сума короткострокових зобов'язань суб'єктів підприємництва, грн; $KЗ_6$ – сума короткострокових зобов'язань, які недоцільно враховувати як справедливую фактичну суму зобов'язань, грн.

Вказаний показник доцільно розраховувати як в загальному в економіці, так і за видами економічної діяльності та секторами підприємництва. Його імплементація у державну регіональну політику зумовлена такими двома підставами: 1) з метою моніторингу важливої складової системи фінансового забезпечення бізнесу; 2) для обґрунтування необхідного резерву (включаючи обсяги необхідного фінансування) зміцнення ліквідності суб'єктів підприємницького сектора:

$$R = (1 - K_{л}) \times 100, \quad (2)$$

де R – резерв зміцнення ліквідності підприємництва, %.

3) середній умовний фактичний показник фінансової стійкості підприємництва, розрахований за формулою

$$K_{\phi c} = \frac{BK}{3K}, \quad (3)$$

де BK – загальна сума власного капіталу суб'єктів підприємництва, грн; $3K$ – загальна сума залученого капіталу суб'єктів підприємництва, грн.

Вважаємо, що цей показник також доцільно розраховувати як в загальному в економіці, так і за видами економічної діяльності та секторами підприємництва, а необхідний резерв покращення фінансової стійкості підприємницького сектора можна розрахувати за формулою:

$$R = (0,5 - K_{\phi c}) \times 2 \times 100 \quad (4)$$

У випадку існування резерву (потреби) покращення показників фінансової стійкості чи ліквідності підприємництва рекомендуємо органам державного управління стимулювати збільшення частки оборотних активів у структурі балансу суб'єктів підприємництва, а також реалізувати управлінські функції та проводити просвітницьку діяльність стосовно стимулювання підвищення рівня ліквідності і платоспроможності бізнесу.

Зважаючи на те, що показники рівня фінансово-економічної безпеки підприємств сектора малого бізнесу є чи не найнижчими, сукупність заходів розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємництва має передбачати: доповнення програм підтримки малого бізнесу розділом та заходами з посилення фінансового забезпечення підприємств цього сектора економіки, ліквідацію проявів монополізму, „клієнтських” відносин та корупції у стосунках „влада-бізнес”, активізацію управлінських функцій органів місцевої влади у напрямі формування сприятливого підприємницького середовища.

Зауважимо також, що підвищення показників фінансово-економічної ефективності діяльності малих підприємств є важливим з точки зору потреби залучення фінансових ресурсів до місцевих бюджетів. Тому суб'єктами заходів цього рівня є органи місцевої влади, малі підприємства та підприємці, навчальні заклади, консалтингові та маркетингові підприємства, бізнес-асоціації та об'єднання. Відповідно робота у цьому напрямі передбачає розвиток

підприємницьких та управлінських навиків населення, надання йому відповідних консультаційних послуг. До заходів цього напрямку можна віднести: удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів для підприємництва у відповідності до специфіки соціально-економічного розвитку та територіального розміщення району, міста і території регіону (наприклад, шляхом створення агрошкіл і т. ін.); надання фінансової та організаційної підтримки асоціативним та підприємницьким організаціям, які реалізують просвітницькі заходи щодо формування сприятливого підприємницького середовища; формування у суспільстві мотивації щодо вкладення грошових коштів у підприємницьку діяльність; надання податкового сприяння окремим категоріям малих підприємств, які здійснюють діяльність в районних центрах та малих містах передусім у пріоритетних галузях економіки (сільське господарство, туризм, готельний і ресторанний бізнес, промисловість та ін.). Наприклад, з метою сприяння дрібним та середнім сільськогосподарським і фермерським господарствам активно розвиватися та конкурувати з великими сільськогосподарськими структурами.

Щодо розвитку інституційної інфраструктури фінансового забезпечення бізнесу, то, вважаємо, що регіональним органам державного управління необхідно передусім інституційно обґрунтувати обов'язковість створення (активізацію діяльності) у районних центрах таких інституцій, як муніципальний бізнес-інкубатор, інформаційно-консультаційний центр, міський (районний) фонд підтримки підприємництва.

Серед економічних засобів одним з найбільш прийнятних видається розробка організаційно-економічних механізмів стимулювання залучення коштів трудових мігрантів у підприємницьку діяльність. Для цього також необхідне прийняття на загальнодержавному рівні нормативно-правового акту із визначенням правового статусу, принципів та механізмів функціонування фондів майнових порук, страхових та гарантійних фондів, кредитної кооперації малого підприємництва.

Щодо організаційних заходів, то доцільним є створення сільських

кооперативів, маркетингових груп; розвиток регіональної мережі страхових та гарантійних фондів, кредитної кооперації малого підприємництва; сприяння у формуванні мережі коопераційних та конкурентних зв'язків між малими та великими підприємствами. До виконавців останніх завдань потрібно залучити державні та приватні підприємства і організації, торгові палати, некомерційні організації, професійні та соціальні асоціації, навчальні заклади, комітети з розвитку, фінансово-кредитні установи тощо.

Додамо, що важливими напрямками подальшого розвитку в Україні системи фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора залишаються усунення рейдерства, а також зниження рівня тінізації економіки. Щодо останнього, то рівень тінізації економічної активності в Україні залишається високим. Це проявляється, передусім, у приховуванні частини виручки від реалізації продукції підприємств; непрозорості, корупції, хабарництва та ухиленні від оподаткування у сфері земельних відносин; наявності порушень чинного законодавства при користуванні державним чи комунальним майном; наявності значного неформального сегменту на ринку праці. Тінізація призводить до зменшення обсягів надходжень до місцевих бюджетів, суттєво ускладнює доступ суб'єктів підприємництва до господарських ресурсів та створює перешкоди розвитку підприємницької ініціативи; деформує розвиток ринку праці та призводить до зростання безробіття.

Відповідно, органам державного управління потрібно комплексно реалізувати такі заходи: інституційні - розробка та використання методики оцінки рівня тінізації економіки регіону (з метою уможливлення моніторингу цього процесу, відслідковування характеру та характеристик тінізації економіки, а також окремих видів економічної діяльності); економічні - спрощення погоджувальних та дозвільних процедур при здійсненні підприємницької діяльності, запровадження податкових стимулів до інвестування коштів в економіку регіону, районів та малих міст; організаційні - посилення контролю за обсягами діяльності суб'єктів підприємництва, які здійснюють

діяльність на пільгових умовах оподаткування, звітності та обліку.

У сукупності обґрунтовані заходи дозволять сформувати ефективний механізм удосконалення системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємницького сектора країни. Водночас, всі ці заходи можуть виявитися недостатніми без адекватного реагування підприємств, фінансові інтереси яких власне і є одним з об'єктів цієї системи. Тому необхідно розробити та реалізувати також заходи, спрямовані на зміцнення фінансово-економічної безпеки безпосередньо на мікрорівні.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Гарантування належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності є запорукою життєдіяльності та розвитку його суб'єктів. Тому функцією держави, крім створення сприятливих макропередумов, потрібно визначити стимулювання розробки та реалізації підприємствами заходів, спрямованих на усунення перешкод посилення їх фінансово-економічної безпеки та зміцнення конкурентоспроможності.

Посилення фінансово-економічної безпеки, зокрема з позиції менеджменту на мікрорівні необхідно здійснювати у такій послідовності: збір, опрацювання інформації

та розрахунок внутрішньої, зовнішньої компонент та узагальнюючого рівня фінансового забезпечення підприємств; запровадження постійно діючого моніторингу його рівня та характеристик; розробка заходів з посилення незабезпечених функціональних складників та індикаторів фінансово-економічної безпеки суб'єктів бізнесу (обґрунтування пріоритетів подальшого зміцнення фінансової стійкості; визначення заходів, спрямованих на підвищення рівня ліквідності і платоспроможності; планування подальшого збільшення обсягів господарської діяльності, збільшення фінансового результату та рентабельності діяльності; визначення пріоритетів та джерел фінансування інвестиційно-інноваційної політики; зміцнення позицій підприємства на фондовому ринку); планування ресурсного забезпечення та очікуваних результатів заходів; реалізація заходів, контроль їх результативності та коригування; розвиток системи інформаційно-аналітичного забезпечення, системи стратегічного і тактичного, організаційного і мотиваційного управління системою фінансово-економічної безпеки бізнесу та її поступова імплементація в основу всієї планової роботи на підприємствах.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються удосконалення методики аналізування фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.

Література

1. Біленький О. Ю. Аналіз конкурентних стратегій ТНК в умовах глобалізації економічної діяльності. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 21. № 2. С. 36-41.
2. Васильців Т. Г., Ярошко О. Р. Фінансова безпека підприємства: місце в системі економічної безпеки та пріоритети посилення на посткризовому етапі розвитку економіки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Вип. 21.2. С. 132-136.
3. Уразалієв Р. М., Васильців Т. Г. [Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства](#). *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.2. С. 153-158.
4. Дяченко Т. А. Конкурентні стратегії промислових підприємств, що надають ремонтні послуги. *Бізнес Інформ*. 2015. № 6. С. 150-154.
5. Янковий О. Г. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія. Одеса: Атлант, 2013. 470 с.
6. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 20.6. С. 248-252.
7. Панасенко Д. Системний підхід до показників конкурентоспроможності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 3. С. 19-24.
8. Родіонов П. Ю. Особливості розробки стратегії підприємства в умовах інформаційної економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2015. Вип. 1 (42). С. 64-68.
9. Романко О. П. Чинники формування конкурентоспроможності машинобудівного підприємства.

Актуальні проблеми економіки. 2009. № 3. С. 113-126.

10. Фролова Т. О. Корпоративні стратегії глобального інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1130>.

11. Циганок О. О. Аналіз позиції підприємства в конкурентній боротьбі за методом конкурентних переваг. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 9. С. 155-162.

12. Череп А. В., Салип Ю. О. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2012. № 8 (34). С. 77-79.

13. Чумак Л. Ф., Гаркава Л. В. Основні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. *Бізнес Інформ*. 2013. № 1. С. 212-215.

14. Lupak R. L., Kynytska-Iliash M. V. [Conceptual Relationships between the Systems of Ensuring the Economic Security of the State and the Implementation of the State Policy of Import Substitution](#). *Problemy Ekonomiky*, 2017. № 2. С. 117-123.

References

1. Bilen'kyj, O. Yu. (2015). Analysis of the competitive strategies of TNCs in the context of globalization of economic activity. *Economic analysis*. Vol. 2. pp. 36-41.
2. Vasylytsiv, T. G., Yaroshko O. R. (2018). Financial safety of enterprise: place in the system of economic security and priorities of strengthening on the post-crisis stag of development of economy. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Vol. 21.2. pp. 132-136.
3. Urazaliyev R.M., Vasylytsyv T.G. (2011). Generalization of enterprise economic security conceptual basis. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Vol. 21.2. pp. 153-158.
4. Diachenko, T. A. (2015). Competitive strategies of industrial companies that provide repair services. *Biznes Inform*. Vol. 6. pp. 150-154.
5. Yankovyj, O.H. (2013). Competitiveness: assessment of the level and areas of improvement. Atlant. Odesa. Ukraine.
6. Lupak, R. L., Didych, A. M. (2017). Economic bases of ensuring the competitiveness of the enterprise in market relations. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Vol. 20.6. pp. 248-252.
7. Panasenko, D. (2008). Systematic approach to competitiveness indicators. *Formation of market relations in Ukraine*. Vol. 3. pp. 19-24.
8. Rodionov, P. Yu. (2015). Features of the development strategy of the enterprise in terms of the information economy. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Vol. 1 (42). pp. 64-68.
9. Romanko, O. P. (2009). Determinants of competitiveness of machine!building enterprise. *Actual problems of economy*. Vol. 3. pp. 113-126.
10. Frolova, T. O. (2009). Corporate strategy global investment business. *Effective economy*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1130&p=1>
11. Tsyhanok, O. O. (2009). Analysis of the position of the company in the competition for the method of competitive advantage. *Actual problems of economy*. Vol. 9. pp. 155-162.
12. Cherep, A. V. (2012). Methodological approaches to assessing the competitiveness of enterprises. *Innovative economy*. Vol. 8 (34). pp. 77-79.
13. Chumak, L. F. and Harkava, L. V. (2013). Key aspects of the competitiveness of enterprises. *Biznes Inform*. Vol. 1. pp. 212-215.
14. Lupak, R. L., Kynytska-Iliash, M. V. (2017). [Conceptual Relationships between the Systems of Ensuring the Economic Security of the State and the Implementation of the State Policy of Import Substitution](#). *Problemy Ekonomiky*, no. 2. pp. 117-123.

Abstract

PANCHENKO Volodymyr, PANCHENKO Oksana On the question of analyzing the financial and economic security of the business sector

The study reveals the relevance of the problem of improving the methodological and applied support for the analysis and implementation of the state policy of strengthening the financial and economic security of the entrepreneurial sector of the national economy.

The purpose of the article is to improve the methodological principles of analyzing the financial and economic security of the entrepreneurial sector of the national economy.

A description of some of the existing methodological approaches to the analysis of financial and economic security at the level of a sector (branch) of the economy is provided. The author's methodology was developed and the distribution of enterprises by types of economic activity was carried out according to the level of entry

into the risk critical zone according to the indicators – «share of non-operating enterprises», «share of unprofitable enterprises» and «amount of loss per unprofitable enterprise».

In order to form a higher-quality informational and methodological basis of the state policy of strengthening the financial and economic security of the entrepreneurial sector of the national economy, changes to the composition and volume of statistical information have been initiated in order to enable the calculation of the following indicators: the share of overdue receivables and payables of business entities, including types of economic activity; average conditional actual indicator of liquidity of entities of the business sector; the average conditional actual indicator of the financial stability of entrepreneurship.

The applied value of the research results is that the directions and means of the state policy of strengthening the financial and economic security of the entrepreneurial sector of the economy have been determined.

The scientific novelty of the research results lies in the further development of the method of analyzing financial and economic security, which, in contrast to its application at the microeconomic level, is proposed and substantiated to be carried out at the meso-level management of the national economy.

Keywords: financial and economic security; competitive positions; business sector; analysis technique; development policy.

Стаття надійшла до редакції 26.08.2022 р.

Бібліографічний опис статті:

Панченко В. А, Панченко О. П. (2022) До питання аналізування фінансово-економічної безпеки підприємницького сектору. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 79-86.

Panchenko V, Panchenko O. (2022) On the question of analyzing the financial and economic security of the business sector. *Innovation and Sustainability*, № 3, pp. 79-86.

